

Filius Dei est homo, est mortalis, passibilis, etc. Aliquis homo est Filius Dei æternus, immensus, omnipotens, etc. Ratio est, quia hæc omnia non referuntur ad naturam seorsim sumptam, sed ad personam Verbi, cui reipsa competunt.

Abstinentum est tamen a propositionibus in se veris, quibus abusi sunt vel abusuri prævidentur hæretici, v. g., sequentes : *Christus est creatura, Filius minor est Patre*; veræ sunt in sensu catholico, sed quoniam Ariani illas in sensum hæreticum usurpabant, non proferendæ sunt sine addito eas ad sensum legitimum determinante, dicendo, v. g., *Christus ut homo est creatura, Filius Dei ut homo minor est Patre.*

2° Nomina abstracta utriusque naturæ de se invicem prædicari nequeunt, neque de Christo : v. g., absurde diceretur : *Humanitas in Christo est divinitas, divinitas est humanitas, Christus est divinitas, etc.* Hæc regula ex supra-dictis evidenter sequitur.

Fusius de communicatione idiomatum tractant S. Th. 3^a parte, q. 16; Sylvius, t. 4; Petavius, l. 4, c. 16, etc.

In dubio an locutio aliqua sit legitima, ab illa abstinendum est, vel aliqua correctione temperari debet, ut omnis æquivocatio tollatur.

CAPUT TERTIUM.

DE CONVENIENTIA INCARNATIONIS.

Theologi unanimi ore docent, post S. Th., 3 part, q. 1, art. 1, Verbi divini incarnationem valde convenientem fuisse, 1° Deo Patri, 2° generi humano, 3° universitati rerum, 4° ipsimet Verbo Dei, 5° naturæ assumptæ, et 6° tempori quo mysterium istud peractum est.

1° *Deo Patri.* Omnia enim propter semetipsum operatus est Dominus, et ideo conditus est mundus ut, per visibilia, invisibilia Dei conspiciantur, Rom. 1, 20 : at in mysterio Incarnationis mirabiliter fulgent Dei perfectiones,

bonitas videlicet, justitia, sapientia et omnipotentia, bonitas quidem, cum Deus, licet infinitus, majus beneficium hominibus præstare non potuisset : unde ipse Christus, Joan. 11, 19 : *Sic Deus dilexit mundum ut Filium suum unigenitum daret*; justitia, quia peccatum non fuit impunium, pretium abunde sufficiens pro illo expiando fuit oblatum, et homo, a diabolo victus, diabolum vice sua superavit; sapientia, quia Deus sic agendo jura justitiæ cum misericordia sapientissime conciliavit, contraria contrariis curavit, scilicet, superbiam humilitate, avaritiam maxima paupertate, voluptatem doloribus et omnis generis infirmitatibus; omnipotentia, quia nihil majus est quam Deum fieri hominem, et tam distantia in unitate personæ jungere. Ergo 1°.

2° *Generi humano.* Nam 1° tota natura humana in Christo fuit sublimata et ad summum dignitatis fastigium elevata; 2° doctrina cœlesti imbuta; 3° a peccati jugo et dæmonis servitute liberata; 4° omnium virtutum exemplis instructa; 5° in fontibus corruptionis sanata. « Quæ superbia sanari potest, inquit S. Aug., lib. de Agone Christiano, cap. 11, n. 12, si humilitate Filii Dei non sanatur? quæ avaritia sanari potest, si paupertate Filii Dei non sanatur? quæ iracundia sanari potest, si patientia Filii Dei non sanatur?... Erigat spem suam genus humanum, et recognoscat naturam suam; videat quantum locum habeat in operibus Dei. » Ergo 2°.

3° *Universitati rerum.* Homo enim, ex spiritu et corpore coalescens, quoddam est omnium creaturarum compendium; habet esse cum lapidibus, vivere cum plantis, sentire cum brutis, et intelligere cum angelis : omnia igitur in homine per Incarnationem fuerunt decorata ac nobilitata, et merito Apostolus dixit, Eph. 1, 10, omnia quæ in cœlis et quæ in terra sunt, instaurata esse in Christo. Ergo 3°.

4° *Ipsimet Verbo Dei.* Quamvis enim absolute non repugnet Patrem et Spiritum sanctum incarnari, multo tamen convenientius erat ut Filius incarnaretur : 1° ut ille per quem omnia facta sunt, opus suum collapsum instau-

raret; 2° ut Filius Dei æternus fieret in tempore Filii hominis, et duo non viderentur Filii Dei, unus æternus et alter temporalis; 3° ut imago Dei æterna et invisibilis, imaginem Dei creatam et deformatam reformaret; 4° ut qui est sapientia Dei, insipientiam hominum deleret, etc. Ergo 4°.

5° *Naturæ assumptæ*. Filius Dei assumere quidem potuisset naturam angelicam; nihil certe videtur ob stare, et hanc possibilitatem supponit B. Paulus, quando nimiam charitatem Dei erga homines exaltans, dicit, Heb. II, 16: *Nusquam enim angelos apprehendit, sed semen Abrahamæ apprehendit*. Convenientius tamen arbitrantur SS. Patres et doctores eum naturam humanam assumpsisse: 1° quia mali angeli pauciores sunt quam boni qui salvi sunt; homines e contra omnes periissent; 2° quia, cum angeli abundantiori lumine fuerint illuminati, nec tam fragiles exstiterint, majus fuit eorum peccatum; 3° quia ex assumptione hominis qui est simul spiritus et caro, substantiæ intellectuales sanctificantur; ex assumptione autem puri spiritus quid advenisset carni? Ergo 5°.

6° *Tempori quo mysterium istud peractum est*. 1° Quia tanti Liberatoris adventus longam expostulare videbatur præparationem; 2° quia lex Evangelica a Christo instituenda tantæ erat perfectionis, ut opportunum fuerit homines per longum tempus ad eam præparari; 3° quia tanti doni dilatio, dum homines tamen per fidem in Christum venturum salvari poterant, apta erat ad fidem nostram excitandam et sensus gratitudinis in nobis imprimendos; 4° conveniens autem non fuisset Incarnationem Verbi ad finem sæculorum procrastinari, alioquin paucissimis hominibus profuisset: ergo convenientissime peracta est in plenitudine temporum, Galat. IV, 4: ergo 6°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Multæ sunt aliæ rationes convenientiæ apud theologos, præsertim apud *Thomassin*, qui eas eruditione circa Patres et loquendi modo magnifice exornat, lib. 1 et 2, de Incarn.

CAPUT QUARTUM.

DE NECESSITATE INCARNATIONIS.

Quinque numerantur theologorum opiniones circa illud punctum.

1° Wiclefus docet, Trialog. lib. 3, cap. 24 et 25, Incarnationem absolute necessariam fuisse, ita ut Deus ab illa non magis abstinere potuerit quam a generatione Verbi. Ad hanc sententiam quodam modo accedere videtur *Leibnitz*, qui, *Essais de Théodicée*, vult Deum, intuitu sapientiæ suæ, infallibiliter determinatum fuisse ad creandum præsentem mundum in quo conclusio est Incarnatio.

2° *Mallebranche*, cui jam præerat *Raymond Lulle*, contendit, in opere inscripto: *Traité de la nature et de la grâce*, et passim in aliis locis, Deum fuisse prorsus liberum creare vel non creare; sed, ex hypothesi quod crearet, mundum perfectissimum creare debuisset, ut in *Metaphysica exposuimus*, in fine capituli de *Libertate Dei*.

3° S. Anselmus et Richardus a S. Victore docuerunt hominem lapsum a Deo reparari debuisset, non autem potuisse nisi per Incarnationem; unde Incarnatio, juxta ipsos, necessaria est ex hypothesi lapsus hominis.

4° Sunt qui dicunt Deum potuisse hominem lapsum non reparare, sed, ex hypothesi quod illum reparare voluerit, necessariam fuisse Incarnationem.

5° Denique omnes moraliter theologo affirmant Incarnationem necessariam fuisse, ex hypothesi quod Deus condignam ab hominibus lapsis exegerit satisfactionem; idque contra Scotistas, qui volunt condignam satisfactionem pro peccato mortali a simplici creatura, ex potentia Dei absoluta et extraordinaria, rependi posse; quia, juxta ipsos, malitia peccati non est infinita, nisi extrinsece et ratione objecti.

PROPOSITIO PRIMA.

Incarnatio non fuit absolute necessaria.

Prob. Scriptura sacra et ratione. 1° *Scriptura sacra.* Joan. III, 16 : *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*; I Joan. IV, 9 : *In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium suum unigenitum misit Deus in mundum, ut vivamus per eum.* Unde sic : Illud absolute necessarium dici non potest, quod singulari Dei beneficio tribuitur : atqui Incarnatio singulari, etc. Ergo 1°.

2° *Ratione.* Deus est liber in operibus suis externis, ut probavimus in *Metaphysica*; at Incarnatio est opus Dei externum : ergo 2°, etc. Aliunde, etc.

Unde ruit pariter systema *Leibnitz.*

PROPOSITIO SECUNDA.

Incarnatio non fuit necessaria, ex hypothesi quod mundus crearetur.

Prob. 1° *Scriptura sacra.* In textibus enim Scripturae modo a nobis allatis, Incarnatio exhibetur ut insigne Dei beneficium : at ut insigne Dei beneficium exhiberi non posset, si, in hypothesi creationis, necessaria fuisset : ergo 1°.

2° *Ratione.* Si Deus, ex hypothesi creationis, ad optimum teneretur, vel propter gloriam suam essentialem, vel propter gloriam suam accidentalem, vel quia æqualis debet esse proportio inter ipsius potentiam et effectum : atqui nihil horum dici potest.

1° *Non propter gloriam suam essentialem.* Illa enim gloria in cognitione et amore propriarum suarum perfectionum consistit : atqui, sive Deus mundum creet, sive non ; sive perfectiorem, sive minus perfectum efficiat, infinito modo proprias perfectiones cognoscit et amat : ergo 1°.

2° *Non propter gloriam suam accidentalem.* Hæc quippe gloria in eo sita est ut ipsius attributa creaturis innotescant et ab eis laudentur : atqui Deus non tenetur sua attri-

buta quantum potest manifestare ; alioquin 1° a creatione abstinere non potuisset, quod tamen negat *Mallebranche* ; 2° mundum ab æterno creare debuisset, quod repugnat ; 3° creaturas in ulteriori gradu perfectionis formare deberet : atqui hoc impossibile est, cum de essentia sit creaturæ ut in perfectione semper augeri possit : ergo 2°.

3° *Non quia æqualis debet esse proportio inter potentiam et effectum.* De natura quidem est effectus ut capacitatem causæ non excedat ; at minime necesse est causam secundum totam capacitatem suam semper agere : sic quotidie fieri videmus in cunctis rebus nos circumstantibus : cur Deus ita agere non posset ? Id unum postulat suprema ejus sapientia, ut aptiora semper eligat media ad finem sibi propositum conducentia, et eo sensu dici potest Deum semper facere quod melius est : verum innumeros sibi proponere potest fines juxta suum beneplacitum : ergo 3°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

PROPOSITIO TERTIA.

In hypothesi lapsus hominis, Incarnatio non fuit necessaria.

Prob. Ad hoc enim sufficit quod Deus potuerit hominem lapsum non reparare : atqui constat Scriptura sacra, S. Aug. auctoritate, et ratione Deum potuisse hominem lapsum non reparare.

1° *Scriptura sacra.* Rom. III, 24 : *Justificati gratis per gratiam ipsius, quæ est in Christo Jesu.* Eph. II, 4 : *Deus qui dives est in misericordia, propter nimiam charitatem suam qua dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, convificavit nos in Christo, cujus gratia estis salvati.* Innumera alia testimonia tam clara citari possent : porro quod gratis conceditur vel gratiæ et misericordiæ est effectus, non est necessarium : ergo 1°.

2° *Auctoritate S. Aug.* Lib. de Natura et Gratia, cap. 5, n. 3 : « *Universa massa penas debet, et si omnibus damnationis supplicium redderetur, non injuste procul dubio redderetur.* » Ergo 2°.

3° *Ratione.* Non magis teneri poterat Deus homines

lapsos reparare quam angelos : atqui angelos lapsos potuit non reparare, siquidem eos ad æterna supplicia destruxit. Ergo 3°, etc. Ergo.

PROPOSITIO QUARTA.

Ex hypothesis quod Deus hominem lapsum reparare voluerit, Incarnatio non fuit simpliciter necessaria.

Probatur testimoniis SS. Patrum, consensu doctorum, et ratione.

1° *Testimoniis SS. Patrum.* S. Athan., Oratione 2 contra Arianos, n. 68, part. 2 : « Etiam sine ullo ejus (Salvatoris) adventu, poterat Deus tantummodo dicere, atque » ita solvere maledictionem. » S. Aug., lib. de Agone Christiano, cap. 11 : « Sunt stulti qui dicunt : Non poterat » aliter sapientia Dei homines liberare, nisi susciperet hominem et nasceretur de femina, et a peccatoribus omnia illa pateretur. Quibus dicimus : Poterat omnino, » sed si aliter faceret, similiter vestrae stultitiæ displiceret. » Hæc testimonia sunt clara : multa alia non minus clara referri possent. Ergo 1°.

2° *Consensu doctorum.* Etenim communissime theologi hanc tenent sententiam, imo Suarez pronuntiare non dubitat hanc doctrinam ita esse certam, *ut negari non possit sine temeritate et aliquo fidei incommodo*, Disp. 4, sect. 2. Cardinalis *de Lugo* arbitratur sententiam oppositam *ad errorem accedere*, de myst. Incarnat. disp. 2, sect. 1, n. 6. Ergo 2°.

3° *Ratione.* Incarnatio non est simpliciter necessaria ad reparandum hominis lapsum, si Deus peccata, citra perfectam satisfactionem, dimittere possit : atqui Deus peccata, citra perfectam satisfactionem, dimittere potest : Nam 1° in operibus suis externis est omnino liber ; 2° secundum totam justitiam suam agere non tenetur, alioquin nec pœnas mitigare nec eas differre posset, quod tamen adversarii non admittunt : ergo, etc. Aliunde, etc. Ergo. Nonnulli antiqui doctores censuerunt genus humanum sine Filii Dei Incarnatione reparari non potuisse ; sed lo-

quebantur de præsentis rerum statu, in quo Deus libere statuit se peccata non condonaturum sine perfecta satisfactione : hoc autem propositioni nostræ non adversatur.

PROPOSITIO QUINTA.

Ex hypothesis quod Deus condignam voluerit satisfactionem pro peccato, Incarnatio fuit simpliciter necessaria.

Notandum 1° satisfacere idem esse ac compensare injuriam alicui illatam, vel reparare honorem ejus injuste læsum : ut satisfactio sit condigna, debet æquivalere injuriæ compensandæ vel honori reparando.

Notandum 2° gravitatem offensæ repeti ex dignitate personæ quæ offenditur et ex vilitate personæ quæ offendit : v. g., majus peccatum est maledicere principi quam plebeio, et majus adhuc si maledicens sit plebeius quam si esset æqualis principi cui maledicit. Respectu Dei unus inobedientiæ actus est externa negatio supremæ Dei auctoritatis in creaturas, siquidem nolle præstare actum ab illo imperatum est negare eum habere jus talem imperandi actum. Porro hujusmodi negatio in ipsam Dei majestatem cadens, includit malitiam in objecto suo infinitam.

Notandum 3° valorem satisfactionis ex dignitate personæ satisfaciens præcipue oriri, quia persona satisfaciens se suamque dignitatem alteri subdit. Actus igitur personæ finitæ nunquam habere possunt valorem infinitum. Unde omnes creaturæ simul sumptæ, obediendo et se humiliando, nunquam satisfactiones Deo vere dignas exhibere possent ; contra vero, unus obedientiæ actus ex parte personæ infinitæ supremum Dei dominium testatur et fit infiniti valoris. Actus ergo inobedientiæ erga Deum manet ut externa supremi domini ejus negatio, donec actus obedientiæ supremum ejus dominium convenienter attestans ei opponatur. *His notatis,*

Probatur propositio nostra 1° auctoritate SS. Patrum. S. Athan., Orat. 2 contra Arianos, n. 67 : « Qui vero, si » Verbum res creata esset, Dei sententiam abrogare pec-

» catumque dimittere (posset), cum hoc Dei proprium
» esse scripserint Propheta? »

S. Basil. in Ps. XLVIII : « Neque fratrem in redemptionem
» nem quære, sed aliquem qui tuam excedat naturam;
» neque hominem nudum, sed hominem Deum, Jesum
» Christum, qui solus pro nobis omnibus Deo dare potest
» placationem. » S. Aug., Enchir. cap. 108 : « Neque per
» ipsum liberemur unum mediatorem Dei et hominum,
» hominem Jesum Christum, nisi esset et Deus. » S. Fulgentius, lib. de Incarnat. et Grat., cap. 4 : « Nullatenus hu-
» mana natura ad auferendum peccatum mundi sufficiens
» atque idonea fieret, nisi in unione Dei Verbi, non natu-
» rali confusione, sed solum personali unitate transiret. »
Certe hæc testimonia sunt clara. Ergo 1º.

Prob. 2º ratione. Ad exhibendam Deo satisfactionem
condignam necessaria fuit Incarnatio, si simplex creatura
talis satisfactionis non sit capax : atqui simplex creatura
condignæ satisfactionis Deo exhibendæ est incapax, ut
patet ex supra notatis. Contra vero unicus hominis Dei
actus obedientiæ valoris est infiniti et inobedientias ho-
minum superat : persona enim infinitæ dignitatis, infi-
nitæ veracitatis se submittit, et adversus negationem su-
premæ Dei auctoritatis exterius protestatur. Ergo.

Plerique theologi volunt satisfactionem non esse con-
dignam nisi sit ex propriis et alias indebitis ; alii vero, ut
Medina et Vasquez, has condiciones necessarias esse ne-
gant, et idecirco satisfactionem condignam a perfecta di-
stinguunt. A definienda hujusmodi controversia, pro
more nostro, abstinemus.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1º. Malitia peccati non est simpliciter infinita,
alioquin omnia peccata essent æqualia : ergo non repu-
gnat creaturam condigne satisfacere.

R. 1º. Omnes Thomistæ negant antecedens, et, quoad
probationem, dicunt peccata esse æqualia qua parte infi-
nita sunt, non vero sub omni respectu. Rem illustrent
exemplo : Supponatur, inquit, linea tenuis in infini-

tum protensa, et secus eam corpus crassius pariter in in-
finitum ductum : utrumque erit infinitum ratione longi-
tudinis, non vero sub aliis respectibus : ergo similiter et
peccata.

R. 2º. *Nego conseq.* Ex hypothesi enim quod malitia
peccati non sit simpliciter infinita, est saltem, juxta ipsos
Scotistas, in summo gradu offensæ et in ordine superiori :
atqui simplex creatura non est capax satisfactionis que
tantam injuriam æquivalenter compenset ; injuria enim
ex dignitate personæ offensæ æstimatur, et satisfactio ex
qualitate personæ satisfaciens : at, quidquid dicatur, in-
gens datur discrimen inter Deum et simplicem creatu-
ram : ergo.

Inst. 1º. Inde sequeretur subditum qui principem of-
fendit, nunquam ei condigne satisfacere posse : atqui hoc
falsum est : ergo.

R. 1º. *Nego maj.* Nam ubi dignitas personæ offensæ est
finita, defectus satisfactionis, ex parte personæ satisfaci-
entis, perfectione operis compensari potest, ut, v. g., si sub-
ditus propriam vitam pro tuenda vita principis generose
fundat vel in evidenti periculo se constituat.

R. 2º. *Nego min.*, et dico non repugnare quod subdi-
tus nunquam condigne principi graviter offenso satisfacere
possit, præcise quia inferioris est dignitatis. Si prin-
ceps æqualis dignitatis satisfaceret, offensus satisfactionem
acceptare teneretur, quia injuriam digne compensaret : at
quis contendet principem offensum pariter teneri accep-
tare satisfactionem a subdito sibi oblatam ? Ergo.

Inst. 2º. Charitas perfecta æquivalet peccato illudque
delet : atqui homo charitatis perfectæ est capax : ergo.

R. 1º. *Dist. maj.* Charitas perfecta æquivalet peccato
ratione meriti et demeriti, id est, charitas perfecta resti-
tuit meritum peccato deperditum, *conc.* ; æquivalet peccato
ratione satisfactionis, *nego maj.* Charitas enim honorem
læsus directe non compensat : v. g., subditus qui prin-
cipem graviter offendit, quantumvis illum postea diligat,
honorem ejus non ideo æquivalenter compensat. Ergo.

R. 2º. *Distinguo min.* Homo charitatis perfectæ est ca-

pax, mediante gratia, *conc.*; propriis viribus, *nego min.* Porro, ex hypothesi quod charitas vera esset satisfactio, condigne non satisfaceret nisi propriis viribus actum perfectæ charitatis eliceret : ergo hæc obiectio aliæque multæ subtilitates ex eodem principio deductæ funditus ruunt.

Inst. 3°. Supponatur creatura e massa corruptionis non educta, sed a Deo specialiter formata et in magno sanctitatis gradu constituta : atqui talis creatura pro genere humano condigne satisfacere potuisset : ergo.

R. Nego min. Nam 1° illa creatura, quantumvis sancta et perfecta supponatur, nihil haberet ex se, ac proinde satisfactionem ex propriis offerre non posset; 2° in gradu dignitatis a Deo infinite distanti constitueretur; æqualis igitur satisfactionis prorsus foret incapax : ergo.

Inst. 4°. Creatura *satispati* potest pro peccato : ergo et condignæ satisfactionis capax est.

R. 1°. *Negari potest ant.* Si enim, ut volunt omnes Thomistæ, malitia peccati sit infinita, et pœnam infinitam mereatur, nunquam creatura pro illa *satispati* poterit, id est, quantumvis longa fuerit ipsius pœna, nunquam erit condigna. Ergo.

R. 2°. *Nego consequ. et paritatem.* Ratio disparitatis est, quod in *satispassione* sola proportio pœnæ ad delictum attendatur, in satisfactione autem dignitas personæ offensæ præcipue consideratur. Unde, v. g., subditus qui principem offendendo pœnam incurrit, eam subire potest. Numquid ideo condignam satisfactionem principi offenso rependere valet? Minime sane. Ergo.

Observandum 1° theologos communius docere hominem in gratia sanctificante constitutum, pro peccato veniali condigne satisfacere posse; 1° quia testimonia Patrum superius relata et rationes a nobis expositæ de solo peccato mortali intelliguntur, et 2° quia peccatum veniale a peccato mortali essentialiter differt.

Observandum 2° quinque præcedentes propositiones, licet verissimæ nobis appareant, ad fidem catholicam tamen non pertinere, quia nullibi ab Ecclesia fuerunt definitæ.

Observandum 3° de fide esse Deum condignam pro peccatis nostris satisfactionem exegisse : patebit ex infra dicendis de satisfactionibus Christi.

CAPUT QUINTUM.

DE CAUSIS INCARNATIONIS.

Triples distinguitur causa Incarnationis, efficiens scilicet, meritoria et finalis.

ARTICULUS PRIMUS.

DE CAUSA EFFICIENTE INCARNATIONIS.

In eo sita est natura Incarnationis, quod natura divina et natura humana in persona Verbi hypostatice uniantur : hypostatica igitur hæc unio personæ Filii Dei propria est. Verum actio externa quæ humanitatem produxit eamque personæ Verbi univit, non soli Verbo, sed toti tribuenda est Trinitati. Nam 1° est opus externum, et cuncta opera Dei externa tribus personis sunt communia. Unde legitur apud Joan. III, 16 : *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret*; et Gal. IV, 4 : *Misit Deus Filium suum, factum ex muliere*. 2° Concilium Toletanum XI, in professione fidei, hæc habet : « Incarnationem Filii Dei » tota Trinitas operata esse credenda est, quia inseparabilia sunt opera Trinitatis. » *Labbe*, t. 6. 3° Ita omnes sentiunt, et frustra in re tam evidenti diutius immoramur. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE CAUSA MERITORIA INCARNATIONIS.

Duplex distinguitur meritum : unum *de condigno*, cui præmium ex iustitia debetur; et alterum *de congruo*, cui præmium non debetur, nisi ex convenientia, seu ex aliqua congruitate.

Incarnatio considerari potest vel in se, quatenus est